

ZAMEK BISKUPI W LIDZBARKU WARMIŃSKIM
ODDZIAŁ MUZEUM WARMII I MAZUR W OLSZTYNIE

Zamek Muzyki

1 czerwca – 7 grudnia 2025

ZAMEK BISKUPI W LIDZBARKU WARMIŃSKIM
ODDZIAŁ MUZEUM WARMII I MAZUR W OLSZTYNIE

ZAMEK MUZYKI

1 CZERWCA – 7 GRUDNIA 2025

Lidzbark Warmiński 2025

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego,
w ramach programu „Muzyka”, realizowanego przez Narodowy Instytut Muzyki i Tańca.

Autor fotografii: Radosław Niemczynowicz

Zamek Biskupi w Lidzbarku Warmińskim
Oddział Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie
Plac Zamkowy 1, 11-100 Lidzbark Warmiński

www.lidzbark.muzeum.olsztyn.pl
www.facebook.com/zameklidzbark

**ZAMEK BISKUPÓW
WARMIŃSKICH
W LIDZBARKU NA WARMII
TO JEDEN Z NAJWYBITNIEJSZYCH
PRZYKŁADÓW GOTYCKIEJ
ARCHITEKTURY
REZYDENCJONALNO-OBRONNEJ
W POLSCE, O NAJLEPIEJ
ZACHOWANEJ ORYGINALNEJ
SUBSTANCJI ZABYTKOWEJ
ORAZ WYSTROJU WNĘTRZ.**

Małgorzata Jackiewicz-Garniec

Kustosz zamku w Lidzbarku Warmińskim

Zbudowany w latach 1350-1401, jest jednym z najcenniejszych średniowiecznych zamków ceglanych w Europie. Od połowy XIV wieku do 1795 roku był główną rezydencją biskupów warmińskich, którzy w swoim warmińskim dominium sprawowali władzę kościelną i świecką. Od pokoju toruńskiego, w 1466 r., do rozbiorów Polski, zamek wraz z Warmią był w rękach polskich, pod opieką Rzeczypospolitej.

Zamek wraz z murami obronnymi jest dziełem monumentalnej architektury gotyku ceglanego, łącząc walor obronny z reprezentacyjnym. Wywodzi się tradycji zamków konwentualnych państwa krzyżackiego, stanowiących na tle europejskim unikatową, charakterystyczną grupę. Spośród zachowanych zamków w tej grupie, zamek biskupów warmińskich w największym stopniu spełnia kryterium zachowania autentyzmu i integralności substancji zabytkowej. Wnętrza nakryte są dekoracyjnymi sklepieniami: krzyżowo-żebrowymi w piwnicach, oraz gwiazdzystymi w pomieszczeniach reprezentacyjnych. W salach piętra mieszkalno-reprezentacyjnego i na ścianach górnych krużganków zachowały się cenne, w większości gotyckie malowidła o bogatym programie ikonograficznym. Zachowane malowidła ściennie z XIV i XV wieku w komnatach piętra reprezentacyjnego oraz piętra gotyckich krużganków dziedzińca nigdzie indziej nie przetrwały w takiej skali, o takim bogactwie treści i poziomie artystycznym, zespół malowideł krużganka nosi cechy kręgu artystów związanych z dworem cesarskim w Pradze.

Zamek ma również cenne nawarstwienia nowożytne, to głównie kaplica zamkowa, z zachowaną gotycką strukturą sklepień z narzuconym, jednorodnym wyposażeniem rokokowym, fundacji biskupa Adama Stanisława Grabowskiego, z połowy XVIII wieku.

Wyjątkowym przykładem zachowania żywej tradycji zamku mimo zmian historycznych i własnościowych jest fryz z herbami kolejnych biskupów, zapoczątkowany w połowie XVII wieku, aktualizowany do dziś, w Wielkim Refektarzu zamku.

Wyjątkowa w skali kraju pozycja biskupa warmińskiego sprawiała, że godność tę sprawowali najwybitniejsi przedstawiciele elity kościelnej i państwowej.

Wśród rezydujących na zamku biskupów byli wybitni uczeni, mężowie stanu, humaniści, m.in. Stanisław Hozjusz, Jan Dantyszek, Marcin

zatrudniani byli też kompozytorzy. Kaplica zamkowa do dziś ma oryginalne, czynne organy piszczalkowe. Marcin Kromer (biskup w latach 1569-1589), znany jako autor fundamentalnych dzieł historycznych i encyklopedycznych na temat Polski, napisał również traktat muzyczny *Musicae elementa* w dwóch częściach, wydany w Krakowie w 1532 roku, podręcznik

Kromer i Ignacy Krasicki. Mieszkańcem zamku był też Mikołaj Kopernik, który pełnił funkcję nadwornego lekarza biskupów warmińskich i tu, na lidzbarskim zamku napisał „Komentarzyk” gdzie zawarł podwaliny teorii heliocentrycznej.

Po rozbiorach Rzeczypospolitej, zamek opuścili biskupi. W latach 1859-1932 mieścił się w nim Sierociniec Fundacji św. Józefa. Od połowy XIX w. gotycka rezydencja stała się przedmiotem zainteresowania historyków i konserwatorów. Pierwsze prace restauratorskie przeprowadzono w latach 1927-1936 pod kierunkiem architekta Karla Haukego, proces restauracji trwa do dziś. W 1933 roku utworzono na zamku muzeum. Lidzbarski zamek przetrwał II wojnę światową prawie nienaruszony. Od 1964 roku jest siedzibą oddziału Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie. W 2018 roku otrzymał tytuł Pomnika Historii.

Muzyka gościła na zamku od początku, wielu biskupów miało własne zespoły muzyczne,

elementarnych zasad muzyki. Szymon Rudnicki (biskup warmiński w latach 1604-1621) zatrudniał włoskiego kompozytora Giovanni Battistę Cocciołę, który najpierw zatrudnił się jako śpiewak-alt w kapeli króla Zygmunta III Wazy, a ok. 1606 roku trafił na służbę na dwór biskupa warmińskiego, tworząc tu muzykę, dziś dzięki badaniom prof. Marcina Szelesta z Akademii Muzycznej w Krakowie, ponownie, z powodzeniem wykonywaną.

A dziś od ponad 20 lat, na przełomie lipca i sierpnia w zamku odbywa się festiwal muzyki dawnej VARMIA MUSICA, połączony z warsztatami ACADEMIA VARMIA MUSICA.

Większość odwiedzających zamek w Lidzbarku Warmińskim, w czasie, gdy rozbrzmiewa w nim muzyka, artyści muzycy i melomani, twierdzą, że recitale, koncerty w jego ponad sześćsetletnich murach, brzmią wyjątkowo, najpiękniej.

CYKL „ZAMEK MUZYKI”

TO SERIA RECITALI
INSTRUMENTALNYCH
I WOKALNYCH,
ORGANIZOWANYCH
W HISTORYCZNYCH MURACH
ŚREDNIO-WIECZNEGO ZAMKU
BISKUPIEGO W LIDZBARKU
WARMIŃSKIM,
ODDZIAŁU MUZEUM WARMII
I MAZUR W OLSZTYNIE.

Marek Niewiedział

Od 1 czerwca do 7 grudnia 2025 roku, zawsze w niedzielę, o godzinie 17.00 zapraszamy na recitale artystów muzyków specjalizujących się w grze na historycznych instrumentach i w interpretacjach dzieł dawnych mistrzów. Każdy z koncertów ma niepowtarzalną dramaturgię i stanowi odzwierciedlenie różnorodnych postaw muzyków wobec tak pojemnego pojęcia jakim jest tzw. muzyka dawna. Wykorzystanie podczas tych wydarzeń zabytkowych instrumentów, m.in. klawesynu czy niedawno odrestaurowanych organów w kaplicy zamkowej pochodzących z 1760 roku, pozwolą ożywić i przywrócić dawne tradycje muzyczne.

Od wielu lat lidzbarski Zamek odgrywa kluczową rolę w kultywowaniu i upowszechnianiu najwybitniejszych przejawów sztuki muzycznej zarówno w okresie świetności historycznej Warmii, jak i współcześnie. Gruntowna rewitalizacja tego niezwykłego obiektu, przeprowadzona w ostatnich latach, przyciąga do regionu rzesze turystów krajowych i zagranicznych, stwarzając tym samym wyjątkową okazję do prezentacji i popularyzacji najwybitniejszych dokonań muzycznych wśród niezwykle zróżnicowanej i wieloaspektowej publiczności.

Koncerty z pewnością zachwycą zarówno miłośników muzyki klasycznej, jak i tych, którzy pragną odkryć mniej znane instrumenty barokowe. W programach koncertów znalazły się kompozycje wybitnych twórców, których prace znacząco przyczyniły się do rozwoju muzyki okresu baroku.

W czasach, które dla kultury stanowią szczególne wyzwanie, naznaczone są narastającą niepewnością, postępującą relatywizacją wartości, cykl koncertów „Zamek Muzyki” w zamyśle organizatorów ma być cennym antidotum na te niepokojące tendencje. Bezpośredni kontakt z żywą, emanującą autentycznością sztuką muzyczną, połączony z bardzo osobistą, otwartą relacją z artystami chętnymi do dzielenia się tajemnicami swojego rzemiosła, stanowić będzie cenne doświadczenie, pozwalające na chwilę wytchnienia, refleksji i duchowej regeneracji – tak potrzebnej w obliczu współczesnych wyzwań i problemów mentalnych nurtujących społeczeństwo.

Cykl koncertów „Zamek Muzyki” to nie tylko unikatowa okazja do prezentacji sztuki muzycznej najwyższej próby, ale również istotny wkład w kultywowanie i propagowanie bezcennego dziedzictwa kulturowego regionu.

KONCERT NR 1 1 CZERWCA

POSTANOWILIŚMY OTOCZYĆ SIĘ PIĘKNEM

Program:

Dietrich Buxtehude (1637-1707)

Praeludium g-moll

**Bartolomeo de Selma y Salaverde
(1595-1640)**

Vestiva i colli passeggiato

Johann Caspar Kerll (1627-1693)

Passacaglia in d

**Phillipp Friedrich Böhdecker
(1607-1683)**

Sonata sopra „La Monica”

Johann Adam Reincken (1643-1722)

Fuga in g

Giovanni Antonio Bertoli (1598-1645)

Sonata settima

Jan Pieterszoon Sweelinck (1562-1621)

Fantasia chromatica

Anonim

The Duke of Norfolk

Program koncertu koncentruje się na stylu fantasticus, który charakteryzuje się swobodą wyrazu i emocjonalnością. Występ będzie obejmował utwory z epoki baroku, w których główną rolę odegrają dulcian oraz zabytkowe barokowe organy. Dulcian, z jego ciepłym brzmieniem, wprowadzi widzów w tajemniczy świat dźwięków, idealnie współgrając z potęgą organów. Koncert z pewnością zachwyci zarówno miłośników muzyki klasycznej, jak i tych, którzy pragną odkryć mniej znane instrumenty barokowe.

W programie koncertu znalazły się kompozycje wybitnych twórców, których prace znacząco przyczyniły się do rozwoju muzyki okresu baroku. Wśród nich znajduje się Dietrich Buxtehude, autor monumentalnego „Preludium g-moll”, które otworzy nasze spotkanie, wprowadzając słuchaczy w atmosferę niezwykłych dźwięków. Kolejne utwory, takie jak „Vestiva i colli passeggiato” Bartolomeo de Selma y Salaverde oraz „Passacaglia in d” Johann Caspara Kerlla, zaprezentują Państwu różnorodność stylów i technik, które charakteryzują epokę. Nie zabraknie również kompozycji Philippa Friedricha Böhdeckera, Johann Adama Reinckena, Giovanni Antonio Bertoliego oraz Jana Pieterszooona Sweelincka, których dzieła w pełni oddają ducha barokowej twórczości.

Na zakończenie koncertu usłyszymy utwór anonimowego kompozytora „The Duke of Norfolk”, który stanowi doskonale zwieńczenie naszego programu.

WYKONAWCY:

Tomasz Wesołowski – fagocista specjalizujący się w grze na instrumentach historycznych. Koncertujący solista, kameralista, muzyk orkiestrowy i pedagog. Urodzony w 1980 r. w Gdańsku, w 2004 uzyskał dyplom z wyróżnieniem na Akademii Muzycznej w Gdańsku, w klasie prof. Wojciecha Orawca, studia kontynuował w Królewskim Konserwatorium w Hadze oraz w Accademia Internazionale della Musica w Mediolanie. Od 2008 roku prowadzi klasę fagotu historycznego w Akademii Muzycznej w Poznaniu. Tamże w 2022 roku obronił doktorat o 42 Kaprysach na fagot solo Etienna Oziego. Inicjator działań aktywizujących i promujących młodych wykonawców muzyki dawnej, współpracuje z wiodącymi orkiestrami historycznego nurtu wykonawczego. Aktywnie udziela się również jako wykładowca na kursach Varmia Musica Academia w Lidzbarku Warmińskim oraz Oficina de Musica de Curitiba w Brazylii, a także prowadząc warsztaty i wykłady w polskich i zagranicznych uczelniach i szkołach muzycznych.

Jan Tomasz Adamus – dyrygent, organista, klawesynista, kreator kultury; studiował w Krakowie i Amsterdamie, wieloletni wykładowca Akademii Muzycznej we Wrocławiu. Od 2008 roku dyrektorem naczelnym i artystycznym instytucji kultury Capella Cracoviensis – krakowskiego chóru kameralnego oraz grającej na historycznych instrumentach orkiestry, z którymi wystąpił na wielu znaczących festiwalach i w renomowanych salach koncertowych: Concertgebouw Amsterdam, Theater an der Wien, Haydn Festspiele Brühl, Festiwal Muzyki Polskiej, sala NOSPR, SWR Festspiele Schwetzingen, Bachfest Leipzig, Händel Festspiele Halle. Dokonał wielu nagrań płytowych obejmujących solowy repertuar organowy, dawną muzykę polską, opery barokowe oraz romantyzm na historycznych instrumentach (Chopin, Schubert, Moniuszko).

KONCERT NR 2

13 LIPCA

LIMINALIS

– DAWNE MELODIE WYSP BRYTYJSKICH

Program:

Louis Jansen (1774-1840)

Scotch Airs or Melodies Arranged with
Variations for the German Flute (XVIII/XIX w.):

- My ain kind Deary
- Roslin Castle

John Walsh (1665-1736)

The Division Flute (XVII/XVIII w.)

- Readings Ground
- Pauls Steeple
- Faronells Ground
- A Division to a Ground by Mr Solomon Eccles
- Division on a Ground

The old songs:

- The Scarborough Fair (XVI/XVII w.)
- The Sky Boat Song (XVIII w.)

James Oswald (1711-1769)

The Caledonian Pocket Companion

- When she cam ben she bobed
- Green Sleeves

Niel Gow (1727-1807)

A Third Collection of Stratspey Reels, &c.
(XVIII w.)

- Lady Charlotte Bruce's Favourite
- Lord Macdonalds Reel

Liminalis to trio, które przenosi dawne XVII i XVIII-wieczne melodie w nową przestrzeń dźwiękową, balansując na granicy epok. Zespół czerpie inspirację z dawnych melodii zapisanych w angielskich, irlandzkich, szkockich zbiorach na flet, opracowanych przez kompozytorów żyjących na przestrzeni XVII – XIX wieku, interpretując je w świeży, współczesny sposób. Ich muzyka to połączenie tradycji, nurtu wykonawstwa muzyki dawnej i nowoczesności, gdzie historyczne wariacje splatają się z autorskimi kompozycjami i improwizacją. Muzyka Liminalis jest akustyczna, liryczna i transowa, momentami subtelna, a innym razem dynamiczna i pełna energii. To podróż między epokami, gdzie dawne melodie odnajdują nowe życie w nowoczesnych aranżacjach.

W pierwszej części koncertu usłyszymy kompozycje Louisa Jansena, który w swoim dziele „12 Scotch Airs or Melodies Arranged with Variations for the German Flute” z XVIII/XIX wieku, prezentuje klasyczne szkockie melodie, takie jak „My ain kind Deary” oraz „Roslin Castle”. Te utwory, przepełnione emocjami, będą wprowadzeniem do bogatej tradycji muzycznej Szkocji. Następnie, John Walsh, znany z pracy nad „The Division Flute”, przybliży nam utwory z XVII/XVIII wieku, w tym „Readings Ground” oraz „Faronells Ground”. Jego kompozycje pokazują wirtuozerię i technikę gry na flecie, a także rozwijają tradycję melodii tanecznych. Kolejnym punktem programu będą stare pieśni, w tym znana „Scarborough Fair” oraz „The Sky Boat Song”. Te utwory, datowane na XVI i XVIII wiek, są nie tylko melodiami, ale również nośnikami kulturowych opowieści, które przetrwały wieki. W dalszej części koncertu zaprezentujemy utwory Jamesa Oswalda z jego „The Caledonian Pocket Companion”, w tym „When she cam ben she bobed” oraz „Green Sleeves”. Oswald, jako kompozytor i aranżer, wprowadza do swoich dzieł elementy folkloru, co czyni je wyjątkowymi.

WYKONAWCY:

Zespół LIMINALIS

Patrycja Betley – instrumenty perkusyjne

Karolina Zych – flet traverso

Michał Zator – harfa, śpiew

Patrycja Betley – multiperkusjonistka, kompozytorka, muzykoterapeutka, pedagog. Współtworzy czołowe polskie zespoły muzyki world, takie jak Karolina Cicha & Spółka, duet Betley/Miró, Kayah & Transoriental Orchestra, trio jazzowe Moździerz/Betley/Smoliński. Występuje z Leszkiem Moździerzem, oraz gitarzystą klasycznym Krzysztofem Meisingerem. Tworzy „melodie w rytmie”, łącząc etniczne instrumenty perkusyjne z klasycznymi zestawami perkusyjnymi i elektroniką. Od 2022 roku jest oficjalną endorserką jednej z największych światowych marek perkusyjnych MEINL oraz irlandzkich bębnów ramowych bodhrán firmy Metloef Drums. Została laureatką m.in. nagród dla Najlepszego Muzyka na Festiwalu „Mikołajki Folkowe” w Lublinie, konkursie „Muzykorama” we wrześniu czy Festiwalu „Nowa Tradycja” Polskiego Radia Nowa Tradycja. Występuje na prestiżowych festiwalach muzycznych w Polsce oraz za granicą, m.in. w Royal Albert Hall w Londynie, na World Economic Forum w Szwajcarii, Jodphur Festival w Indiach i in.

Karolina Zych – specjalizuje się w grze na historycznych fletach poprzecznych sprzed reformy Böhma. Flecistka orkiestry instrumentów historycznych MACV Warszawskiej Opery Kameralnej. Prowadzi klasy fletów historycznych w Akademii Muzycznej w Poznaniu oraz na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie. Edukację muzyczną rozwijała na flecie współczesnym w Akademii Muzycznej w Gdańsku, a następnie na flecie historycznym w Hochschule für Musik und Theater w Lipsku. Współpracuje z Royal Baroque Ensemble pod dyktando Lilianny Stawarz, klawikordzistką Marią Erdman, pianistką Katarzyną Drogosz, orkiestrą Diletto, Capellą Cracoviensis, Wrocławską Orkiestrą Barokową.

Michał Zator – jedyny harfista w Polsce i jeden z niewielu na świecie, który wykonuje na harfie autorski repertuar akompaniując sobie do śpiewu. Wielokrotnie zapraszany do współpracy przez polskie filharmonie. Stypendysta Ministra Kultury. Stypendysta Marszałka Wielkopolski. Półfinalista piątej edycji programu „Mam Talent”. Nagrywał wspólne projekty min. z Edytą Górniak. Obecnie współpracuje min. z Natalią Niemen. W swoim repertuarze ma kompozycje klasyczne i autorskie. W pracy twórczej pomaga mu rzetelne wykształcenie otrzymane na Akademii Muzycznej w Poznaniu, którą ukończył z wyróżnieniem w klasie prof. Katarzyny Staniewicz.

KONCERT NR 3

21 WRZEŚNIA

FANTASTICUS

– BAROKOWA FANTAZJA BEZ GRANIC

Program:

Giovanni Bonaventura Viviani
(1638-1692)

Sonata a-moll

Philipp Friedrich Böhdecker (1607-1683)

Sonata d-moll

Heinrich Ignatz von Biber (1644-1704)

Sonata dorycka C 139

Heinrich Litzkau (?-?)

Sonata d-moll

Heinrich Ignatz von Biber (1644-1704)

Sonata e-moll C 142

Wirtuozeria, szaleństwo i dźwiękowa podróż przez Habsburskie Imperium to nie tylko opis muzyki, ale także zaproszenie do zanurzenia się w barokowy świat pełen emocji i wyrafinowanej techniki. Program „Fantasticus” to prawdziwe święto wirtuozerii, które przenosi słuchaczy w intensywne uniesienia, które są charakterystyczne dla stylu fantasticus. Styl ten jest znany z odważnych eksperymentów, które łączą skomplikowane struktury muzyczne z elementami improwizacji, co sprawia, że każda interpretacja staje się unikalna.

W ramach tego programu słyszymy spektakularne zderzenie znanych sonat H.I.F. Bibera, jednego z najwybitniejszych kompozytorów epoki baroku, z nieco zapomnianymi, ale bardzo świeżymi kompozycjami, takimi jak Sonata d-moll Heinricusa Litzkaua. Ta ostatnia, niedawno odkryta, jest prawdziwą dźwiękową perłą, która wzbogaca program o nowe brzmienia i emocje, pokazując, że nawet w barokowym kanonie są miejsca na odkrycia i nowatorskie interpretacje. Zarejestrowany przez Da Vinci Publishing, projekt „Fantasticus” staje się nie tylko muzyczną podróżą, ale również eksploracją granic wyobraźni.

W świecie barokowej fantazji wszystko jest możliwe, a granice między muzyką, emocjami i wyobraźnią zaczynają się zacierać. Każda nuta, każdy akord tworzy spójną narrację, która pulsuje życiem i wciąga słuchaczy w głąb barokowego doświadczenia. „Fantasticus” to zatem nie tylko koncert, to prawdziwe przeżycie, które łączy przeszłość z teraźniejszością, ukazując bogactwo barokowych dźwięków w nowym świetle.

WYKONAWCY:

Aleksandra Owczarek – skrzypce barokowe

Klaudia Łoboda – klawesyn

Klaudia Łoboda – absolwentka Akademii Muzycznej w Krakowie, obecnie kształci się w klasie dra Aleksandra Mocka. Od kilku lat współorganizuje Mid Europe Early Music Festival. Zdobyła m.in II nagrodę w kategorii solowej oraz podwójną I nagrodę w duecie z Natalią Olczak na VII Konkursie Klawesynowym Wandy Landowskiej w Ruvo di Puglia (Włochy). Szkołę u Aline Zylberajch, Mitzi Meyerson, Martina Gestera, Ketila Haugsanda i innych. Jako członkini zespołu OWCZAREK|ŁOBODA DUO 2023 otrzymała nagrodę specjalną WDR na Międzynarodowym Konkursie H.I.F. Bibera w Sankt Florian (Austria).

Aleksandra Owczarek – absolwentka Akademii Muzycznej w Krakowie w klasie skrzypiec barokowych prof. Sirkki-Liisy Kaakinen-Pilch oraz dr. hab. Zbigniewa Pilcha. W zakresie gry solowej i kameralnej szkołę u m.in. Antoinette Lohmann, Jorge Jimeneza, Bruna Cocseta i Aureliusza Golińskiego. W 2019 wraz z klawesynistką Klaudią Rogalą zdobyła Grand Prix na Konkursie Klawesynowym Wandy Landowskiej w Ruvo di Puglia (Włochy). W sierpniu 2022r. odbyła trasę po Europie jako członkini Wrocławskiej Orkiestry Barokowej ze spektaklem Johna Malkovicha „The Infernal Comedy”. Od 2022r. tworzy Owczarek|Łoboda Duo. W 2023r. na Międzynarodowym Konkursie H.I.F. Bibera w Sankt Florian (Austria) artystki otrzymały nagrodę specjalną radia WDR 3, a na 3. Międzynarodowym Konkursie Muzyki Kameralnej KraCamera – I miejsce. Na 6. Międzynarodowym Konkursie VirtuClassic zdobyła I nagrodę w kategorii skrzypce.

KONCERT NR 4 5 PAŹDZIERNIKA

LA SERENISSIMA

Program:

Antonio Lucio Vivaldi (1678-1741)

Sonata na wiolonczelę i basso continuo

B-dur RV 46

Preludio. Largo – Allemanda.

Allegro – Largo – Corrente. Allegro

Sonata na wiolonczelę i basso continuo

g-moll RV 42

Preludio. Largo – Allemanda. Andante

– Sarabanda. Largo – Gigue. Allegro

Sonata na wiolonczelę i basso continuo

a-moll RV 44

Largo – Allegro poco – Largo – Allegro

Sonata na wiolonczelę

i basso continuo Es-dur RV 39

Larghetto – Allegro – Andante – Allegro

Antonio Vivaldi to postać, która na stałe wpisała się w historię muzyki klasycznej. Jednak jego twórczość wykracza daleko poza znane utwory. Vivaldi był nie tylko kompozytorem, ale również wirtuozem skrzypiec, nauczycielem i kapłanem, co miało znaczący wpływ na jego muzykę. Przez całe swoje życie stworzył ponad sześćset kompozycji, które obejmują szeroki wachlarz gatunków.

Wiele z nich to utwory instrumentalne, takie jak sonaty, symfonie i koncerty, ale również dzieła wokally-instrumentalne, w tym kantaty, motety, oratoria i opery. Jego twórczość charakteryzuje się wyjątkową lekkością i dynamiką, co sprawia, że jest ona ciągle aktualna i cieszy się dużym zainteresowaniem. Szczególne miejsce w jego dorobku zajmują utwory na wiolonczelę. Vivaldi stworzył 26 koncertów oraz 9 sonat przeznaczonych na ten instrument, co świadczy o jego uznaniu dla możliwości muzycznych wiolonczeli i jej roli w orkiestrze.

Te kompozycje nie tylko pokazują techniczne umiejętności wykonawcy, ale także emocjonalną głębię, która wciąż porusza słuchaczy. Vivaldi, mimo upływu lat, nadal inspiruje i zachwyca kolejne pokolenia muzyków i miłośników muzyki, a jego dzieła są nieodłącznym elementem repertuaru muzyki klasycznej.

WYKONAWCY:

Jakub Kościukiewicz – wiolonczela barokowa

Anna Swoboda – teorba/gitara barokowa

Ewa Mrowca – klawesyn

Jakub Kościukiewicz – wiolonczelista specjalizujący się w grze na instrumentach historycznych. Pedagog i animator wydarzeń związanych z historycznym wykonawstwem muzyki dawnej. Absolwent Akademii Muzycznej w Krakowie, w klasie wiolonczeli T. Kamińskiej, Guildhall School of Music&Drama w Londynie, Dresdner Akademie für Alte Musik. Jako kameralista, solista i muzyk orkiestrowy występował i nagrywał z większością polskich zespołów grających na instrumentach historycznych, m.in. Goldberg Baroque Ensemble, Cantores Minores Wratislavienses oraz Cappella dell’Ospedale della Pietà, Il Giardino d’Amore, a także z belgijskimi zespołami Collegium Vocale oraz Les Muffatti. Występował w Europie, w Chinach, Japonii i USA. Brał udział w nagraniach ponad 30 płyt CD . Od 2005 roku współpracuje z zespołem Musicae Antiquae Collegiae Varsoviense przy Warszawskiej Operze Kameralnej. Na Akademii Muzycznej w Łodzi, od 2011 roku wykłada wiolonczelę barokową. Założyciel i kierownik artystyczny łódzkiej orkiestry barokowej Altberg Ensemble.

Anna Swoboda – ukończyła z wyróżnieniem studia w zakresie gry na lutni w Akademii Muzycznej w Krakowie w klasie Jerzego Żaka oraz w Hochschule für Musik Trossingen pod kierunkiem Rolfa Lislevanda i studia licencjackie w Katedrze Komparatystyki Literackiej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Realizując basso continuo, współpracowała z solistami i zespołami

w kraju i za granicą oraz z teatrami operowymi w Stuttgarcie, Pforzheim, Krakowie, z Warszawską Operą Kameralną, Capellą Cracoviensis, Polską Operą Królewską oraz Danmarks Radio Orkestret w Kopenhadze i Hochschule für Musik u. Theater w Lipsku. W pracy doktorskiej zajęła się muzyką kameralną z lutnią obligato XVII/XVIII w., dokonała jej premierowych rejestracji dźwiękowych. W 2023 r. ukazała się jej solowa płyta Timeless Lute z utworami na lutnię barokową Silviusa Leopolda Weissa oraz premierowym nagraniem suity Le Parnasse Silesienne Marka Pasiecznego.

Ewa Mrowca – z wyróżnieniem ukończyła studia w Krakowskiej Akademii Muzycznej w klasie prof. Elżbiety Stefańskiej. Absolwentka Guildhall School of Music&Drama w Londynie w klasie Nicholasa Parle, oraz Schola Cantorum Basiliensis w Bazylei w klasie Jörga Andreasa Böttichera. Stypendystka Ministerstwa Kultury, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego Rządu Szwajcarii, Accademii Musicale Chigiana oraz Guildhall School of Music&Drama. Koncertuje w Polsce, Francji, Niemczech, Hiszpanii, Chinach, Japonii oraz USA. Występowała pod kierunkiem Jordiego Savalla, Alfredo Bernardiniego, Benamina Bayla, Olivii Centurioni i Petera Van Heyghena. Współpracuje z wieloma zespołami muzyki dawnej. m.in. Musicae Antiquae Collegium Varsoviense. Współtwórczyni zespołu Altberg Ensemble. Wykłada w Akademii Muzycznej w Łodzi, oraz Akademii Muzycznej w Krakowie. Jej pierwszy solowy album z Pieces de clavessin Jeana Nicolasa Geoffroy (Dux 0137), zyskał znakomite recenzje w Polsce, Luxemburgu, Francji i Niemczech.

KONCERT NR 5

16 LISTOPADA

MIŁOŚĆ I ŻYCIE KOBIETY

Program:

Robert Schumann (1810-1856)

Frauenliebe und leben op.42

- Seit ich ihn gesehen
- Er, der Herrlichste von allen
- Ich kann’ nicht fassen, nicht glauben
- Du Ring an meinem Finger
- Helft mir, ihr Schwestern
- Süsser Freund, du blickest
- An meinem Herzen, an meiner Brust
- Nun hast du mir den ersten Schmerz getan

Julian Aguirre (1868-1924)

Idilio na fortepian solo

Paolo Tosti (1846-1916)

Pieśni

- Malia
- Aprile
- L’ultimo bacio
- Non t’amo piu
- Ideale

Program „Miłość i życie kobiety” to podróż przez emocje i doświadczenia związane z kobiecą perspektywą miłości, relacji i osobistego rozwoju. Składa się z trzech części, w których kompozytorzy eksplorują różne aspekty tych tematów, tworząc głęboki i poruszający muzyczny obraz. Pierwsza część programu to „Frauenliebe und Leben” Roberta Schumanna, cykl pieśni op. 42, który odzwierciedla rozwój uczuć kobiety w różnych etapach jej życia. Utwory zaczynają się od momentu zauroczenia, przez miłość i zaręczyny, aż do małżeństwa i strat.

Każda pieśń ukazuje inne emocje i przeżycia, od euforii związanej z poznawaniem ukochanego („Seit ich ihn gesehen”) po ból i cierpienie związane z utratą („Nun hast du mir den ersten Schmerz getan”). Schumann mistrzowsko łączy teksty z muzyką, tworząc intymną i osobistą narrację, która angażuje słuchacza w emocjonalną podróż. Następnie program przenosi nas do świata Juliana Aguirre, którego „Idilio” na fortepian solo wprowadza nas w romantyczną i refleksyjną atmosferę. Utwór ten, pełen subtelnych melodii i harmonii, doskonale komponuje się z wcześniejszą częścią, dodając nowy wymiar do tematu miłości. Ostatnia część programu składa się z utworów włoskiego kompozytora Paolo Tostiego, którego pieśni są znane z ich liryzmu i głębokiej ekspresji.

Utwory takie jak „Malia”, „Aprile” czy „Non t’amo piu” eksplorują różne odcienie miłości, od słodkiego zauroczenia po rozczarowanie i melancholię. Dzięki połączeniu utworów Schumanna, Aguirre i Tostiego, słuchacze mają okazję doświadczyć bogatej palety emocji, które odzwierciedlają nie tylko miłość, ale i życie jako całość.

WYKONAWCY:

Anna Mikołajczyk-Niewiedział – sopran

Mirosław Feldgebel – fortepian

Anna Mikołajczyk-Niewiedział – solistka Warszawskiej Opery Kameralnej, Opery Bałtyckiej, Opery Wrocławskiej, gdzie zaśpiewała wiele pierwszoplanowych ról, między innymi w operach Mozarta, Czajkowskiego, Verdiego czy Strawińskiego. Prawykonania swoich dzieł powierza jej często współcześni kompozytorzy, tacy jak Zygmunt Krauze, Paweł Łukaszewski, Piotr Moss, Elżbieta Sikora. Znaczącym sukcesem była kreacja tytułowej partii w operze Madame Curie Elżbiety Sikory – prapremiera w listopadzie 2011 roku w Paryżu. W 2013 nagrodą Orphée du Prestige Lyrique de l’Europe de l’Academie du Disque Lyrique uhonorowano DVD Madame Curie wydane przez firmę DUX. W dorobku artystki znajdują się występy na deskach światowych scen, w towarzystwie wybitnych muzyków i dyrygentów. Z dumą propaguje dorobek polskich kompozytorów wszystkich epok. Dokonała nagrań ponad 50 albumów płytowych, a wśród nich jest 12, które otrzymały nagrodę Akademii Fonograficznej FRYDERYK. W 2023 roku uzyskała tytuł profesora sztuki. Prowadzi klasę śpiewu solowego na Uniwersytecie Muzycznym Fryderyka Chopina w Warszawie.

Mirosław Feldgebel – absolwent Wydziału Instrumentalnego w klasie fortepianu, studiował także na Wydziale Teorii, Kompozycji i Dyrygentury w Akademii Muzycznej w Warszawie. Partnerował najwybitniejszym artystom polskim i zagranicznym. Jest laureatem kilku międzynarodowych konkursów pianistycznych (m.in. I nagroda w Torneo Internazionale di Musica w Turynie, III nagroda w XII Concorso Musicale Europeo Citta di Moncalieri). Od wielu lat zajmuje się wykonawstwem muzyki dawnej na instrumentach historycznych – na klawesynie, harfach średniowiecznych, renesansowych i barokowych oraz na wczesnych fortepianach klasycznych i romantycznych. Występował w wielu prestiżowych salach koncertowych Europy, obu Ameryk, Afryki oraz Azji. Brał udział w wielu międzynarodowych festiwalach muzycznych, m.in. Wratislavia Cantans, Festiwal Chopinowski w Dusznikach Zdroju, Warszawska Jesień, Międzynarodowy Festiwal Duetów Fortepianowych w Siauliai na Litwie, Holland Festival.

KONCERT NR 6

30 LISTOPADA

BLASK I SPLENDOR BAROKU

Program:

Francesco Maria Veracini (1690-1768)

Sonata D-dur na skrzypce i b.c. op. 2 nr 1

I. Toccata II. Capriccio primo III. Allegro

IV. Epilogo della Toccata V. Capriccio
secondo

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

II Sonata A-dur na skrzypce i klawesyn
obbligato BWV 1015

I. [Andante] II. Allegro assai III. Andante
un poco IV. Presto

François Couperin (1668-1733)

XIV Koncert d-moll z cyklu

„Les Goûts-réunis, ou Nouveaux Concerts”

I. Gravement II. Allemande III. Sarabande
IV. Fuguete

Arcangelo Corelli (1653-1713)

Sonata A-dur na skrzypce i b.c. op. 5 nr 6

I. Grave II. Allegro III. Allegro IV. Adagio V.
Allegro

Georg Friedrich Händel (1685-1759)

Sonata D-dur na skrzypce i b.c. HWV 371

I. Affettuoso II. Allegro III. Larghetto IV.
Allegro

Ideą koncertu jest ukazanie bogactwa muzyki dawnych wieków, ze szczególnym uwzględnieniem muzyki kościelnej, w autentycznej formie, w jakiej była wykonywana w czasach swojego powstania. Na skrzypce i klawesyn powstała ogromna liczba utworów zarówno świeckich, jak i religijnych, które były wykorzystywane podczas liturgii katolickiej oraz luterańskiej. Barok, jako epoka, to czas przepychu, kunsztu oraz różnorodności form i gatunków. To okres, w którym wirtuozeria, precyzja oraz improwizacja odgrywają kluczowe role.

W muzyce barokowej dramatyczność, radość i powaga nieustannie współistnieją, tworząc niezwykle bogaty i złożony pejzaż dźwiękowy. Słuchacze mają okazję doświadczyć nastrojowego brzmienia Corellego, tanecznych rytmów Couperina oraz pompatycznych kompozycji Händla. Dzięki temu koncertowi, zespół pragnie nie tylko oddać hołd wielkim twórcom baroku, ale także umożliwić publiczności odkrycie na nowo magii i piękna muzyki dawnej, która wciąż ma moc poruszania serc i umysłów współczesnych słuchaczy.

WYKONAWCY:

Zbigniew Pilch – skrzypce

Marta Niedźwiecka – klawesyn

Zbigniew Pilch – artysta o bardzo szerokich zainteresowaniach, które obejmują muzykę instrumentalną od XVI do XXI wieku. Koncertuje jako solista, kameralista i dyrygent. Ukończył Wydział Instrumentalny Akademii Muzycznej w Krakowie, jego mistrzem był Zbigniew Szlezer. Jednocześnie specjalizował się w grze na skrzypcach barokowych pod kierunkiem Zygmunta Kaczmarckiego. Jest członkiem Wrocław Baroque Ensemble, współpracował z Sinfonietą Cracovią i pełnił funkcję koncertmistrza Wrocławskiej Orkiestry Barokowej. W 2017 r. ukazała się jego pierwsza solowa płyta Oświecony wirtuoz (CD Accord). Artysta nagrał także wirtuozowskie koncerty skrzypcowe Feliksa Janiewicza wraz z Musicae Antiquae Collegium Varsoviense pod dyrekcją Kaia Bumanna (2007). W sierpniu 2024 r. ukazała najnowsza solowa płyta artysty Bach Romantique (CD Accord) zawierająca suitę wiolonczelowe Johanna Sebastiana Bacha we wczesnoromantycznym opracowaniu Ferdinanda Davida na skrzypce. Zbigniew Pilch jest profesorem Akademii w Krakowie, gdzie prowadzi klasę skrzypiec barokowych.

Marta Niedźwiecka – absolwentka klasy klawesynu prof. Marty CzarnyKaczmarskiej i dr hab. Aleksandry Rupocińskiej w Akademii Muzycznej we Wrocławiu, a także Hochschule für Musik und Theater „Felix Mendelssohn-Bartholdy” w Lipsku w klasie Nicholasa Parle’a.. I Artystka prowadzi szeroką działalność koncertową i dydaktyczną. Wykłada na wrocławskiej Akademii Muzycznej, a także w Lidzbarku Warmińskim podczas Festiwalu Varmia Musica. Jako kameralistka współpracuje z wieloma zespołami, takimi jak m.in. Wrocław Baroque Ensemble, Ars Cantus, Cantores Minores Wratislavienses, Wrocławska Orkiestra Barokowa, Fernabucco. Występowała na wielu festiwalach, wśród należy można wymienić Międzynarodowy Festiwal Wratislavia Cantans, Forum Musicum, BachFest Leipzig, Międzynarodowy Festiwal Bachowski w Świdnicy, Usedomer Musikfestival, Jazztopad Festival czy Ohrid Summer Festival. Kierownik artystyczny projektu Zapomniane Miasto 2016, realizowanego przez Narodowe Forum Muzyki im. Witolda Lutosławskiego we Wrocławiu w ramach programu Europejskiej Stolicy Kultury 2016.

KONCERT NR 7

7 GRUDNIA

FAŁSZYWE POZORY SŁAWY

Program:

Georg Philipp Telemann (1681-1767)

Die kleine Kammermusik – Partia B-dur

TWV 41:B1

Con Affetto, Presto, Dolce, Vivace, Largo,

[], Allegro

Johann Sigismund Weiss (1690-1737)

Sonata g-moll

Adagio, Rondau, Sarabande, Gigue presto

Georg Philipp Telemann (1681-1767)

Partia a cembalo solo G-dur TWV 32:1

Preludio, Aria, Rondeau, Menuets,

Gigue a l'Angloise

Georg Philipp Telemann (1681-1767)

Die kleine Kammermusik – Partia g-moll

TWV 41:G4

Grave, Allegro, Allegro, Tempo di Minue,

Allegro, A tempo giusto, Allegro assai

Carl Philipp Emanuel Bach (1714-1788)

Fantazja C-dur H. 284

Johan David Heinichen (1683-1729)

Sonata F-dur

Affectuoso, Allegro, Adagio, Allegro

Carl Philipp Emanuel Bach (1714-1788)

Sonata g moll

Adagio, Allegro, Vivace

Fałszywe pozory sławy to połączenie recitalu obojowego z formą monodramu, opartego na tekstach XVIII-wiecznych muzyków, teoretyków i myślicieli. Motywem przewodnim są zagadnienia związane z kondycją mentalną i zdrowotną wielkich XVIII-wiecznych wirtuozów instrumentalnych oraz ich przemyślenia związane z przekazywaniem swojej wiedzy następnym pokoleniom. Tromlitz, Quantz i Mozart, znani muzycy i teoretycy z XVIII wieku, poruszają w swoich pismach kwestie związane z wychowaniem młodych muzyków oraz pułapkami, jakie mogą napotkać na swojej drodze do sławy.

Wszystkie te prace wskazują na potrzebę wyważonego podejścia do nauki i kariery w muzyce, ostrzegając przed iluzorycznymi sukcesami, które mogą prowadzić do zaniedbania prawdziwych wartości artystycznych. Młodzi muzycy powinni koncentrować się na rozwoju swoich umiejętności i pasji, a nie na chwilowych trendach czy zewnętrznych oznakach sukcesu. Od strony muzycznej zaprezentowana zostanie twórczość mało znanego kompozytora Johanna Sigismunda Weissa, kompozytora urodzonego w 1690 roku pod Wrocławiem i zestawiona z mistrzem barokowej kameralistyki czyli twórczością Georga Philippa Telemanna, który w w swoim bogatym życiorysie posiadał także wątek polski.

Całość dopełnią dzieła Carla Philippa Emanuela Bacha, którego wypowiedź mogłaby stanowić motto niejednego koncertu: „Muzyka jest językiem duszy, który wyraża to, co nie może być wypowiedziane, a o czym nie można milczeć.”

WYKONAWCY:

Marek Niewiedział – obój barokowy

Natalia Hyżak – klawesyn

Marek Niewiedział – jeden z pierwszych oboistów w Polsce profesjonalnie zajmujący się grą na historycznych obojach. Koncertujący solista, kameralista, muzyk orkiestrowy oraz aktywny propagator muzyki dawnej. Absolwent Akademii Muzycznej w Poznaniu w klasie oboju prof. Mieczysława Koczorowskiego, Królewskiego Konserwatorium w Hadze w klasie oboju barokowego i klasycznego Ku Ebbinge oraz Hochschule für Musik und Theater w Lipsku w klasie Wolfganga Kubego. Ukończył z wyróżnieniem Podyplomowe Studia Menedżerów Kultury w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Od 1998 roku na stałe współpracuje z Warszawską Operą Kameralną, pełniąc w niej funkcje pierwszego oboisty. W roku 2020 założył zespół Warsaw Harmony, z którym prezentuje XVIII i XIX-wieczne dzieła przeznaczone na instrumenty dęte. Współpracuje z większością orkiestr i zespołów muzyki dawnej w Polsce i Czechach. Jest dyrektorem artystycznym festiwalu Varmia Musica w Lidzbarku Warmińskim. Prowadzi klasę oboju barokowego w Akademii Muzycznej w Poznaniu.

Natalia Hyżak – W 2008 roku ukończyła z wyróżnieniem poznańską Akademię Muzyczną, gdzie studiowała klawesyn pod kierunkiem ad. dr hab. Marii Banaszkiewicz-Bryły. Studia w Centre de Musique Ancienne, jednym z wydziałów Haute Ecole de Musique w Genewie (Szwajcaria), w klasie prof. Leonardo Garcii Alarcona. W Haut Ecole de Musique studiowała organy pod kierunkiem prof. Marcelo Gianniniego. Obecnie pracuje w Akademii Muzycznej w Poznaniu jako wykładowczyni oraz asystentka w klasie klawesynu ad. dr hab. Marii Banaszkiewicz-Bryły.

ORGANY KAPLICY ZAMKU BISKUPIEGO W LIDZBARKU WARMIŃSKIM

POWSTAŁY W 1760 ROKU W WARSZTACIE CHRISTOPHA HEINRICHA OBUCHA (1713–1787) Z MORĄGA.

Autor instrumentu był człowiekiem bywałym w świecie: wykształcony w rodzinnym mieście przez swego ojca Matthiasa (ok. 1690–1726), zdobywał dalsze szlify w Gdańsku pod okiem Andreasa Hildebrandta (między 1681 a 1691, † 1762), następnie odbył podróże do Kurlandii, Inflant, Rosji, Szwecji, Danii, Holsztynu oraz Dolnej Saksonii i osiadł w Lüneburgu. W rodzinne strony wrócił w 1741 roku, następnie przez 23 miesiące terminował w Królewcu u Adama Gottloba Caspariniego (1715–1788) – autora m.in. doskonale zachowanych organów w kościele pw. św. Ducha w Wilnie, których replika od 2008 roku służy jako jeden z instrumentów Eastman School of Music (USA).

Autorstwo organów w Lidzbarku ujawnione zostało w 2023 roku, kiedy to wewnątrz instrumentu odkryto wklejkę z inskrypcją „Christoph Heinrich Obuch. Orgelbauer in Mohrunen Anno 1760.”. Instrument o rokokowym prospekcie zamówił do swojej rezydencji biskup warmiński Adam Stanisław Grabowski (1698–1766) jako element nowego wystroju zamkowej kaplicy. Pod względem brzmienia i zastosowanych rozwiązań organy odzwierciedlają doświadczenia zebrane przez Obucha podczas jego podróży, łącząc tradycje wielu regionów. Instrument umieszczony jest w rzeźbionym i złożonym prospekcie organowym powstałym w latach

1760–1761, w warsztacie rzeźbiarza Chrystiana Bernarda Schmidta z Reszla.

Niezachowane elementy instrumentu odtworzone zostały w latach 2022–2024 przez firmę Zych Zakłady Organowe na podstawie rozległych badań instrumentoznawczych przy innych instrumentach Obucha oraz jego nauczycieli. Instrument nastrojony został we właściwej dla regionu temperacji autorstwa Johanna Georga Neidhardta (ok. 1680–1739).

/ Krzysztof Urbaniak

Dyspozycja głosów:

- Manual C–c3
- Floet 8’ (drewniany, kryty)
- Principal 4’ (prospekt)
- Floet 4’ (drewniany, kryty)
- Salicinal 4’ (odwrotnie koniczny)
- Quinta 3’ (wąska menzura)
- Octava 2’
- Sedecima 1’ (szeroka menzura)
- Mixtur 3fach 2/3’ (z chórem tercjowym)
- a1 = ok. 465 Hz
- temperacja wg Neidhardta „für das Dorf” (1732)

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Narodowy
Instytut
Muzyki
i Tańca

Dofinansowano ze środków **Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego** pochodzących z **Funduszu Promocji Kultury** w ramach programu „Muzyka”, realizowanego przez **Narodowy Instytut Muzyki i Tańca**

ORGANIZATOR:

ZAMEK BISKUPI
W LIDZBARKU
WARMIŃSKIM
Oddział MUZEUM WARMII I MAZUR W OLSZTYNIE

PARTNER:

Towarzystwo Muzyczne Medius

PATRONI MEDIALNI:

TVP | info_

kopernik.tv
TELEWIZJA KOPERNIK

